

GEÇMİŞ AMA GEÇMEMİŞ

İnsan varlık sahasında yaratılış noktasında maddi ve manevi cihazat ve latifelerin donanımı ile en câmî bir varlık olarak yaratılmış. Bu yaratılış yani insanîyet, doğru anlamlandırılıp İslamiyetle işlettilirilmemezse kişiye bela haline gelebiliyor. Bunun en büyük isbatı maneviyata yabancı bu asır insanının psikolojik ve psikiyatri bölümlerini doldurması gösterilebilir. Psikoloji yunanca Psyche (Ruh, nefes, zihin), Logos (Bilgi, düzenli söz) anlamına geliyor.

Yine insan maddi manevi bu donanımı ile varlık sahasında mevcudat ve hadisat zemininde sürekli bir irtibat halinde etki altında. Özellikle onların birikimi olan zaman akıl cihetiyle insana etki eden, maddi ve manevi oldukça tesir altında bırakan varlıklardan biri.

Zaman geçmiş ve gelecek iki kanadını an ve an kanatlarını açarken insan akıl cihetiyle iki hale giriyor. Aklın İslamiyetle işlettilirilmemesi ile zamanın iki kanadı geçmiş ve gelecek insana iki azabı veriyor.

Her a'zâ ve hâsselerin kıymeti, birden bine çıkar. Meselâ: Akıl bir âlettir. Eğer Cenab-ı Hakk'a satmayıp belki nefis hesabına çalıştırsan, öyle meş'um ve müz'ic ve muacciz bir âlet olur ki; geçmiş zamanın âlâm-ı hazînesini ve gelecek zamanın ehval-i muhavvifanesini senin bu bîçare başına yükletecek, yümünsüz ve muzır bir âlet derekesine iner. İşte bunun içindir ki: Fâsık adam,

GEÇMİŞ ← AKIL → GELECEK
ELEM ENDİŞE

Akil vasıtası ile zamanın her iki kanadı olan geçmiş ve gelecek insana çok ciddi bir iki problemi getiriyor. Geçmişin elemeleri, geleceğin korkuları.

İşte insanîyetin islamiyet ile işletirilmemesi ile geçmişten gelen elemeler, gelecekte gelen endişeler insanın hazır zamandan yoni hayatın aldığı yada almak istediği lezzeti kaçıyor, acılaştırıyor.

Bu dersimde konu olarak zamanın iki kanadından biri olan geçmişin insan üzerindeki etkisini anlamaya çalışacağım. Beni bu dersi tepekküre iten sebep gerek kendi hayatımda, gerek etrafımda irtibatla olduğum insanlarda yakınlarımda gördüğüm özellikle geçmişe dayalı hassaten ikili ilişkilerde yaşanan sıkıntıların ortaya çıkardığı manevi hastalıklar, travmalar, takıntılar.

Geçmişe dair unutmadığımızı, unutamadığımızı bütün bu geçmiş aslında geleceğimizde çok ciddi bir şekilde etkiliyor.

Geçmişe takılı kalmak, oradan kopamamak sürekli onunla meşgul olmanın günümüz biliminde adı Ruminasyon.

Ruminasyon geçmişte bizi olumsuz etkileyen acılar, deneyimler zihinde tekrar tekrar dönmesidir. Türkçesi zihinsel geviş getirme. Rumen hayvanların sindirim sisteminde geviş getirmeye yarayan sistemin adı. Sürekli geçmişle uğraşmanın bu geviş getirme ile irtibatı kurulumuş.

Bu vaziyet arttıkça bu kişiyi depresyon, kaygı bozukluğu vs gibi manevi hastalıklara götürüyor. Hayvanlar için geviş getirmek önemli ve faydalı iken, insan için zihinsel geviş getirme oldukça problem bir vaziyet haline geliyor.

gayeye sevk ediyor. Zaman-ı mazi, zaman-ı müstakbel tohumlarının mahzeni ve şununun âyinesi olduğu gibi; müstakbel dahi mazinin tarlası ve ahvalinin âyinesidir. Şimdi misal olarak o çok vasi' menba'dan yalnız birkaç nümunelerini beyan edeceğiz:

Geçmişini doğru okuyup anlamlandırmak, geleceğini doğru inşa etmek ve yaşamayı netice verecek

Sürekli geçmişe takılıp kalan yani sürekli arkaya bakarak yürüyemeyen ilerleyemez

Geçen günlerde arabayı otobüslerin geçiş ve manevra yerine bırakıp eve giderken aklım arabada kaldığı için sürekli arkaya bakıp yürümekten direğe çıktım.

Akıl ve hafızanın bana verilme hikmeti geçmişini unutmamak değil, geçmişte yaptığım hataları, yanlışları tekrar yapmayıp daha güzel bir gelecek kurmak içindir.

İkili ilişkilerde de ölçüyü, haddi kurmayı öğrenip geleceğini bu esaslar üzerine inşa etmektir.

Hadiste geçen "Mü'min bir delikten iki defa geçirilmez, sükutmaz" doğru bir Kur'an'i bir hayat okuması yapılmaz konusunu bize ders veriyor.

Geçmişe daha sonra geleceğe dair bu takıntıların sebebi **iman-ı tahkinin noksanlığıdır**. Üstad hazretleri Hastalar Risalesinde maddi ve manevi hastalıkların manevi çözümlerini ve rahmet yönlerini nazara verirken son devada bütün hastalıkların şifa ilacını söyle nazara veriyor.

YIRMİBEŞİNCİ DEVA:

Ey hasta kardeşler! Siz **gayet nâfi'** ve **her derde deva** ve **hakikî lezzetli kudsî bir tiryak isterseniz**, **imanınızı inkişaf ettiriniz**. Yani tövbe ve istiğfar ile ve **namaz ve ubudiyetle**, o tiryak-ı kudsî olan **imani ve imandan gelen ilâcı istimal ediniz**. Evet dünyaya muhabbet ve alâka yüzünden güya âdeta ehl-i

İman adeta hayatı **tevhid şuurunda**, **rahmet nazarı** ile müşahade etmektir. İman var oluşu, esyayı, hadisatı hayatlandırmak, anlamsızlıktan kurtarmaktır.

Eğer **iman hayata hayat olsa**; o vakit hem geçmiş, hem gelecek zamanlar **imanın nuruyla ışıklanır** ve vücud bulur. Zaman-ı hazır gibi **ruh ve kalbine iman noktasında ulvî ve manevî ezvakı ve envâr-ı**

146

vücudiyeyi veriyor. Bu hakikatın, İhtiyar Risalesi'nde Yedinci Rica'da izahı var. Ona bakmalısınız.

Geçmişin elemeleri, **geleceğin korkuları** şeklinde gözükken bu vaziyet altında imanın hayata tesirsizliğinin göstergesidir. Özellikle geçmişe dayalı takıntılarda hassaten beşer elinin temas ettiği hadiselerde gözükken travmalar içerisinde yoğun bir imanı tahkiki noksanlığı yatar.

Risale-i Nur üzerinden geçmişe dayalı sıkıntılı, musibetli zamanları doğru okuma, anlamlandırma ile ilgili bazı noktaları ele almaya çalışacağım.

İkinci Nokta:

Zeval-i lezzet elem olduğu gibi, zeval-i elem dahi lezzettir. Evet herkes geçmiş lezzetli, safalı günlerini düşünse; teessüf ve tahassür elem-i manevîsini hissedip "Eyvah" der ve geçmiş musibetli, elemli günlerini tahattur etse; zevalinden bir manevî lezzet hisseder ki: "Elhamdülillah şükür, o bela sevabını bıraktı gitti" der. Ferah ile teneffüs eder. Demek bir saat muvakkat elem, ruhta bir manevî lezzet bırakır ve lezzetli saat, bilakis elem bırakır. Madem hakikat budur ve

151

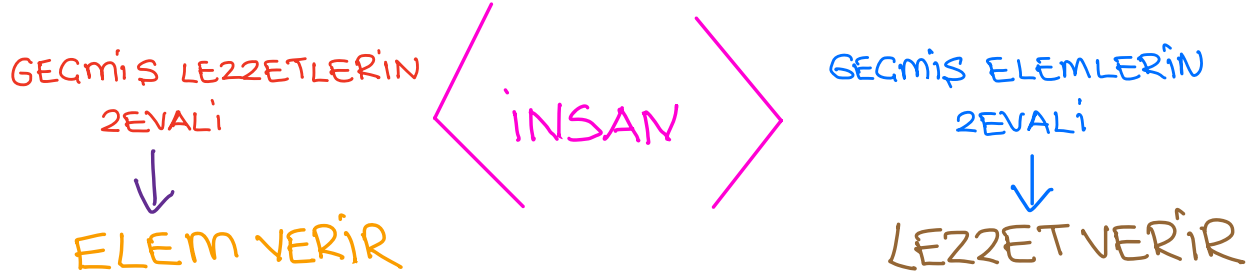
madem geçmiş musibet saatleri, elemli ile beraber madum ve yok olmuş ve gelecek bela günleri, şimdi madum ve yoktur ve yoktan elem yok ve madumdan elem gelmez. Meselâ, birkaç gün sonra aç ve susuz olmak ihtimalinden, bugün o niyetle mütemadiyen ekmek yese ve su içse, ne derece divaneliktir. Aynen öyle de, geçmiş ve gelecek elemli saatleri -ki hiç ve madum ve yok olmuşlar- şimdi düşünüp sabırsızlık göstermek ve kusurlu nefisini bırakıp, Allah'tan şekva etmek gibi "Of, of" etmek divaneliktir. Eğer sağa-sola yani geçmiş ve geleceklere sabır kuvvetini dağıtmazsa ve hazır saate ve güne karşı tutsa, tam kâfi gelir. Sıkıntı ondan bire iner. Hattâ şekva

İnsan için en büyük nimet sıhhati muhakeme, istikamet-i fikirdir. Bu Kur'ani kanuniyet kaybolduğunda insan bütün akli melekelerini kaybeder, neyi nerde nasıl yapacağını, nasıl düşüneceğini de bilemez.

Kur'an ve Sünnet özellik insanı bu noktada çok sağlam bir eğitime tabi tutar.

Bu paragraf bana her noktada çok önemli bir düşünce sistemini ders veriyor.

Öncelikle lezzetlerin zevalinin elem olduğu
Elemelerin zevalinin lezzet olduğu ifade edilip
buna delil olarak herkesin çoğu zaman dile getirdiği
yaşadığı bir haleti nazara veriyor.

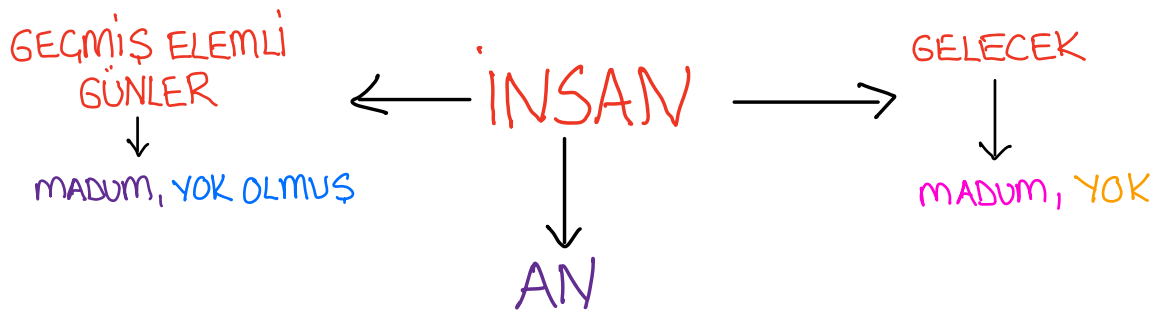

Bu düşünce sistemi ile ben elemli günleri tahattur ettik
çünkü lezzet alacağım.

Hatta Üstad hazretleri: Mektubat, Hakikat çekirdek-
lerin'de şu manayı nazara veriyor:

90- Muvakkat lezzetten ziyade, muvakkat eleme tebensüm etmeli; hoş
geldin demeli. Geçmiş lezaiz, ah vah dedirtir. "Ah!" müstetir bir elemin
tercümanıdır. Geçmiş âlâm, "Oh!" dedirtir. O "Oh" muzmer bir lezzet ve
nimetin muhbiridir.

EYLEM YOKSA DÜŞÜNCE YOK

Fark etmem gerekiyor. Lekeyi fark etmek.
Fark etmek daha sık kontrolü getirir. Fark edip kontrol
ettikçe hatalarımla kusurlarımla yüzleşirim.

3- Senin başına gelen zulümler ve musibetlerin altında kaderin adaleti var. İnsanlar, senin yapmadığın bir işle sana zulüm ediyorlar. Fakat kader senin gizli hatalarına binaen, o musibet eliyle seni hem terbiye, hem hatana keffaret ediyor.

Hadisat içerisinde meseleyi Kur'an suuru ile analiz etmek için yapmam gereken suğun odak merkezine "nefsimi" koymak, Kur'an'da ifade edildiği üzere
"BAŞINIZA HER NE KÖTÜLÜK GELİYORSA O NEFSİNİZDENDİR"

SURA -30

Lekeli gömleği fark ettikten sonra sonrasında iş kolaylaşacak. Bütün iş su lekeli gömleğin farkındalığı.
Bumanayı yakalayıp dışarıda olan odağı içeriye çekip yüzleşmek. Sonrasında terbiye olma hakikatını yakalayıp bu hadiseyi rabbani bir eğitim süreci olduğunu idrak etmek ve eğitime tabi olup terakki etmek görmek gerek.

SİNEMA

Bugün pozitif bilimin şöyle bir tesbiti var.

Bir olay, başımıza gelen bir hadise kişiyi 18 saatte fazla işgal edip kişi buna göre bir negatif reaksiyon içerisinde ise bu kişi bu olayı iyi analiz edememiş demektir.

Bu tesbitte 18 saatin hikmetini bilmem amma sana katılıyorum ki olayın analizinin gerçekten çok iyi yapılmayıp içe yani nefse odaklanmadığımızdır.

Burada yapılması gereken mümince bir analizdir. Buna nur-lar içerisinde en çok okunan yer olan uhuvvet risalesinde geçen nurani analiz yöntemini nazarıma verebilirim.

Acaba, bir gün adavete değmeyen bir şey'e, bir sene kin ve adavetle mukabele etmeyi hangi insaf kabul eder, bozulmamış hangi vicdana sığar? Halbuki mü'min kardeşinden sana gelen bir fenalığı, bütün bütün ona verip, onu mahkûm edemezsin. Çünkü evvelâ, **kaderin onda bir hissesi var. Onu çıkarıp o kader ve kaza hissesine karşı rıza ile mukabele etmek gerektir. Sâniyen, nefis ve şeytanın hissesini de ayırıp, o adama adavet değil, belki nefesine mağlub olduğundan acımak ve nedamet edeceğine beklemek. Sâlisen, sen kendi nefsinde görmediğin veya görmek istemediğin kusurunu gör; bir hisse de ona ver. Sonra bâki kalan küçük bir hisseye karşı en selâmetli ve en çabuk hasmını mağlub edecek afv u safh ile ve ulüvvücenablıkla mukabele etsen, zulümden ve zarardan kurtulursun.** Yoksa sarhoş ve divane olan ve şişeleri ve buz parçalarını elmas fiatıyla alan cevherci bir Yahudi gibi, beş paraya değmeyen fâni, zâil, muvakkat, ehemmiyetsiz umûr-u dünyeviyeye; güya ebedî dünyada durup ebedî beraber kalacak gibi şedid bir hırs ile ve **daimî bir kin ile mütemadiyen bir adavetle mukabele etmek,** sîga-i mübalağa ile bir zalûmiyettir veya bir sarhoşluktur ve bir nevi divaneliktir.